

ע"פ 2595/13 - המערערת-המבקשת: רחל סופר נגד המשיבים: ארז איתן, עו"ד, בתפקידו כנאמן לנכסי החייבת רחל סייג סופר, כונס הנכסים הרשמי

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 2595/13

לפני: כבוד הנשיא (בדימ') א' גרוניס
כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופט צ' זילברטל

המערערת-המבקשת: רחל סופר

נגד

המשיבים: 1. ארז איתן, עו"ד, בתפקידו כנאמן לנכסי החייבת רחל סייג סופר (בפשיטת רגל)
2. כונס הנכסים הרשמי

ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו מיום 8.4.2013 בתיק פש"ר 1381/09, שניתנה על ידי כבוד סגנית הנשיאה ו' אלשיך
בקשת המערערת-המבקשת מיום 28.10.2014 לעיון חוזר בשל שינוי נסיבות ולחלופין לדחיית מועד ריצוי מאסר
תגובת המשיב 1 מיום 9.11.2014 לבקשת החייבת לעיון חוזר בשל שינוי נסיבות
הודעה המערערת-המבקשת על הגשת תשובה מיום 28.12.2014

עו"ד אורן בן
בעצמו; עו"ד פז יצחקי-ויינברגר
עו"ד טובה פריש

בשם המערערת-המבקשת:
בשם המשיב 1:
בשם המשיב 2:

החלטה

הנשיא (בדימ') א' גרוניס:

1. לפנינו בקשה לעיון חוזר בפסק דינו מיום 29.9.2014 בע"פ 2595/13 סופר נ' ארז, ולחלופין, לדחיית מועד ריצוי המאסר שהוטל על המערערת-המבקשת בפסק הדין.
2. נגד המבקשת מתנהלים הליכי פשיטת רגל בבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו. ביום 30.11.2011 הוכרזה המבקשת פושטת רגל, והושת עליה צו תשלומים שלפיו נדרשה לשלם 15,000 ש"ח לקופת פשיטת הרגל מדי חודש. יוער, כי סכום זה הופחת לסכום של 13,000 ש"ח, וזאת החל מיום 20.6.2013. המשיב 1 מונה כנאמן על נכסי המבקשת. ביום 3.1.2012 הגיש הנאמן נגד המבקשת בקשה לפי פקודת ביזיון בית משפט (להלן - פקודת הביזיון), לאחר שזו הפרה את צו התשלומים. מבלי לחזור על השתלשלות העניינים המלאה שפורטה בפסק הדין, די לציין כי המבקשת לא הופיעה כמה פעמים לדיונים שנקבעו בבקשה זו, ולכן החליט בית המשפט המחוזי לקיים את הדיון בבקשה בביתה הפרטי. בעקבות הדיון קבע בית המשפט המחוזי כי על המבקשת לשלם לקופת פשיטת הרגל סכום של 250,000 ש"ח, וכי אם לא תשלם את הסכום תוך ארבעה ימים, תיאסר למשך 60 ימים בגין ביזיון בית משפט. על החלטה זו הוגש ערעור לבית משפט זה.
3. ביום 29.9.2014 נדחה הערעור בעיקרו (הנשיא א' גרוניס והשופטים נ' הנדל וצ' זילברטל; להלן - פסק הדין). עם זאת, הסכום שאותו נדרשה המבקשת לשלם הופחת לסך של 50,000 ש"ח, לתשלום עד ליום 23.10.2014. כמו כן, תקופת המאסר שיהיה על המבקשת לרצות אם לא תשלם במועד קוצרה ל-10 ימים. נקבע כי לאחר השלמת המאסר, תובא המערערת בפני בית המשפט המחוזי, אשר ישקול אם יש מקום להמשיכו. ביום 21.10.2014 דחתה המשנה לנשיא מ' נאור בקשה לדיון נוסף בפסק הדין (דנ"פ 6807/14 סופר נ' ארז (21.10.2014) (להלן - הדיון הנוסף)). זמן קצר לאחר דחיית הבקשה לדיון נוסף, ושלושה ימים לאחר חלוף המועד שנקבע לתשלום לפי פסק הדין, הגישה המבקשת ביום 26.10.2014 לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו בקשה לעיון חוזר בפסק הדין, עקב שינוי נסיבות. עוד ביקשה לדחות את מועד ריצוי המאסר שנקבע בפסק הדין. בית המשפט המחוזי (כבוד השופט א' אורנשטיין) קבע ביום 27.10.2014 כי אין לו סמכות להידרש לבקשה, והיפנה את המבקשת לבית משפט זה. בית המשפט המחוזי ציין בהחלטתו כי על פני הדברים, שינוי הנסיבות לו טוענת המבקשת התרחש עוד לפני שניתן פסק דינו של בית המשפט העליון, כך שלא הייתה מניעה להפנות את תשומת ליבו להתפתחויות הנתעבות עוד טרם ניתן. עוד העיר

עמוד 2

בית המשפט המחוזי כי מפסק הדין עולה שבית המשפט העליון אף היה מודע לנתונים אלה, אולם לא סבר כי הם מצדיקים הימנעות מהשתתף מאסר על המבקשת.

4. בעקבות החלטת בית המשפט המחוזי הגישה המבקשת לבית משפט זה בקשה לעיון חוזר בפסק הדין. טענותיה העיקריות של המבקשת הן שתיים. ראשית, לטענתה, חל שינוי במצב תיק פשיטת הרגל בין מועד הדיון בערעור בבית המשפט העליון לבין מועד מתן פסק הדין. המבקשת טוענת כי הנאמן מימש את כל נכסיה המשמעותיים, כך שעתה מצויים למעלה מחמישה מיליון ש"ח בקופת פשיטת הרגל. לדבריה, די בכספים אלה כדי לכסות את כל תביעות החוב שאושרו על ידי הנאמן, המוערכות על ידה בכ-2,477,395 ש"ח. עוד מציינת המבקשת כי בבית המשפט המחוזי תלויה ועומדת בקשתה להסדר נושים. לשיטת המבקשת, אילו עמדו הנתונים בפני בית המשפט טרם מתן פסק הדין, היה בכך כדי להשפיע על הכרעתו. שנית, המבקשת סבורה כי יש להקיש לעניינה מחוק ההוצאה לפועל (תיקון מס' 43), התשע"ד-2014, ס"ח 2451, אשר פורסם ברשומות ביום 22.5.2014 (להלן - תיקון 43 לחוק ההוצאה לפועל). לדבריה, התיקון ביטל ככלל את האפשרות להטיל מאסר על חייבים בהוצאה לפועל, ובכך יש ביטוי לגישה עקרונית לפיה אין לעשות שימוש באמצעי של מאסר כדי לאכוף חיוב כספי. המבקשת גורסת כי אין זה ראוי להפעיל את פקודת הביזיון ולקבוע סנקציה של מאסר בגין אי-תשלום תשלומים עיתיים בפשיטת רגל, שעה שלא ניתן להטיל מאסר בשל אי-תשלום בהליכי הוצאה לפועל. המבקשת מוסיפה כי שבה לאחרונה לשלם תשלומים עיתיים לקופת פשיטת הרגל כפי יכולתה, בסכום של 1,000 ש"ח בחודש, כי אין לה יכולת כלכלית לשלם 50,000 ש"ח כנדרש לפי פסק הדין, מפני שאין באפשרותה להתפרנס, אלא אם יותר לה לצאת לעבודה בחו"ל וכי היא סובלת מפגיעה נפשית בעקבות קיום הדיון בביתה, אשר תוחמר אם תיאלץ לרצות מאסר. בשורה התחתונה, מבקשת החייבת כי בית משפט זה יורה לבית המשפט המחוזי לבדוק עתה את מצב קופת פשיטת הרגל, על מנת להיווכח שהצטברו בה די כספים כדי לפרוע את חובותיה. לדברי המבקשת, אם יהיה צורך בהשלמת הסכום של 50,000 ש"ח, שנפסק כאמור בשל הפרת צו התשלומים, אפשר יהיה לעשות זאת לאחר שיושג הסדר נושים ויותר לה לצאת לעבודה בחו"ל. בראייתה, בנסיבות אלה מתייטר עונש המאסר.

5. ביום 2.11.2014 עוכב ביצועו של מאסרה של המבקשת והתבקשו תגובות המשיבים. עמדת הנאמן, עו"ד איתן ארז, היא כי יש לדחות את הבקשה, שלשיטתו אינה אלא ניסיון נוסף של המבקשת לדחות את הקץ. הנאמן מבקש כי בית המשפט יורה על ביצוע עונש המאסר שהוטל על המבקשת, וישית עליה הוצאות ושכר טרחה בגין הבקשה לעיון חוזר. לגופה של הבקשה טוען הנאמן כי כל הנתונים שהוצגו על ידי המבקשת כשינוי נסיבות, לרבות דבר הגשת הבקשה להסדר נושים לבית המשפט המחוזי, היו ידועים עוד טרם מתן פסק דינו של בית המשפט העליון ביום 29.9.2014. לפיכך, ניתן היה להביאם בפני בית המשפט מבעוד מועד. יתרה מזו, לדברי הנאמן, הטענות לשינוי נסיבות נדחו הן בהחלטת בית המשפט המחוזי מיום 27.10.2014 הן בהחלטה בבקשה לדיון נוסף מיום 21.10.2014. אשר למשמעות השינוי בחקיקה עליו נשענת המבקשת, טוען הנאמן כי תיקון 43 לחוק ההוצאה לפועל נחקק בחודש מאי 2014, לפני מתן פסק דינו של בית המשפט העליון בחודש ספטמבר אשתקד. מעבר לכך, לדבריו, לא ניתן להקיש מחוק ההוצאה לפועל לפקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], התש"ם-1980. הנאמן מדגיש כי עונש המאסר הושת על המבקשת מכוח פקודת הביזיון, ונועד לאכוף ציות להחלטה שיפוטית, להבדיל מגביית חוב כספי. יש לציין, כי הנאמן מתנגד נחרצות להסדר הנושים המוצע על ידי המבקשת, התלוי ועומד בבית המשפט המחוזי. בנוסף, הוא מבהיר כי המאזן הסופי של החובות והנכסים בקופת פשיטת הרגל עדיין אינו ברור, נוכח קיומן של תביעות תלויות ועומדות.

6. הכונס הרשמי טוען אף הוא כי דין הבקשה לעיון חוזר להידחות. לדבריו, מרבית טענותיה של המבקשת כבר נטענו על ידה בעבר ונדחו הן על ידי בית המשפט המחוזי הן על ידי בית המשפט העליון. לדבריו, אם סברה היא כי חל שינוי נסיבות מהותי אחרי הדיון שהתקיים בערעור בבית המשפט העליון, היה עליה לפנות לבית המשפט ולא להמתין למתן פסק הדין. לגופו של עניין, טוען הכונס כי אין בשינוי הנסיבות הנטען כדי להצדיק את שינוי פסק הדין. זאת, שכן המבקשת חויבה לשלם 50,000 ש"ח על חשבון חוב הפיגורים שצברה, ואין בתשלום חודשי של 1,000 ש"ח בלבד כדי לקיים חובה זו. עוד טוען הכונס כי מימוש נכסי המבקשת על ידי הנאמן איננו תחליף לעמידתה בתשלום החודשי אשר הושת עליה בצו התשלומים. לבסוף, טוען הכונס כי אין ממש בטענות המבקשת לגבי תיקון 43 לחוק ההוצאה לפועל. לדבריו, פסק הדין בעניינה של המבקשת ניתן לפי פקודת הביזיון, ומטרתו לאכופך על המבקשת את צו התשלומים שניתן בבית המשפט המחוזי.

7. לאחר שעיינו בבקשה, בתגובות המשיבים לה ובתשובת המבקשת, הגענו לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות. עם מתן פסק הדין בערעור תמה מלאכתו של בית המשפט בהליך זה. ספק גדול אם בנסיבות אלה קיימת כלל אפשרות לבקש עיון חוזר (ראו, למשל, ע"פ 6299/13 אקרמן נ' מדינת ישראל (15.10.2013); ע"פ 8425/11 רוזנבלט נ' מדינת ישראל (6.2.2013); ע"פ 8110/14 גירון נ' מדינת ישראל (12.12.2014)). אף לגופו של עניין לא מצאנו ממש בבקשה. זאת, בעיקר מהטעם שהנתונים עליהם נשענת טענת המבקשת לשינוי נסיבות, ובהם גם תיקון 43 לחוק ההוצאה לפועל, היו ידועים עוד קודם למתן פסק דינו בחודש ספטמבר 2014. הם עלו אף במסגרת הבקשה לדין נוסף, שנדחתה (וראו פיסקה 25 לפסק הדין ופיסקאות 13 ו-14 להחלטה בדיון הנוסף). למעלה מן הצורך יש לשוב ולהדגיש, כי פסק הדין ניתן לפי פקודת הביזיון. תכליתה של פקודה זו היא להבטיח ציות להחלטות שיפוטיות, ולא גביית חובות כשלעצמה (על מטרות הפקודה, ראו בהרחבה בפיסקה 24 לפסק הדין). לפיכך, כלל אין תחולה לתיקון 43 לחוק ההוצאה לפועל בענייננו, אף לא כמקור השראה פרשני. כמו כן, כפי שהובהר כבר בפסק הדין, כל עוד לא שונה צו התשלומים על המבקשת לקיימו. אין לאפשר עשיית דין עצמית. המבקשת בחרה, על דעת עצמה ולאורך זמן, להימנע כליל מתשלום או לשלם רק חלק קטן מהסכומים שהושתו עליה. כאמור בפסק הדין, המבקשת רשאית לפנות לבית המשפט הדין בהליך פשיטת הרגל בבקשה להקטין את סכום התשלומים החודשיים, ולהעלות את טענותיה בדבר שינוי הנסיבות. אולם, כל עוד לא שונה הצו, עליה לקיימו.

8. בקשתה החלופית של המבקשת היא כי מועד ריצוי המאסר שהוטל עליה בפסק הדין יידחה עד שיושג הסדר נושים. משלא ראינו להיעתר לבקשה לעיון חוזר בפסק הדין, אין מקום לשנות את הסנקציה שנקבעה בו לפי פקודת הביזיון. כזכור, המבקשת נדרשה לשלם 50,000 ש"ח עד ליום 23.10.2014. הסכום לא שולם, ולפיכך אין מנוס מהפעלת המאסר. מוחלט בזאת כי עיכוב ביצוע המאסר יעמוד בתוקפו עד ליום 1.2.2015. במילים אחרות, ניתנת למבקשת ארכה קצרה, ואחרונה, לקיים את פסק הדין ולשלם את הסכום הנדרש. אין לנו אלא לחזור ולהזכיר כי מפתחות בית הסוהר מצויים בידי המבקשת. אם תשלם את הסכום במועד, תוכל להימנע מסנקציית המאסר. אם עד המועד הנקוב לא ישולם הסכום במלואו לקופת פשיטת הרגל, תתייצב המבקשת לריצוי מאסר בן עשרה ימים ביום 2.2.2015, עד השעה 10:00, בימ"ר ניצן או על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשהיא מצוידת בתעודת זהות ובעותק מפסק הדין ומהחלטה זו. על המבקשת לתאם את הכניסה למאסר עם ענף אבחון ומיון של שירות בתי הסוהר. המבקשת תישא בהוצאות בסך 6,000 ש"ח לזכות הנאמן ובסכום של 4,000 ש"ח לטובת הכונס הרשמי.

ניתנה היום, כ"ט בטבת התשע"ה (20.1.2015).

שופט

שופט

הנשיא (בדימ')
